

9.4.2018

Lausuntopyyntö 19.3.18 VNK/10/05/18

Taustaa

Uuden ministerin astuessa virkaansa 12.2.2018 esiintyi varsin erikoista kompurointia. Ministeri sekatyylisesti sekä vannoi virkavalan että antoi tuomarinvakuutuksen. Asiallisempaa olisi ollut joko vanna kaksivalaa tai antaa kaksi vakuutusta, mutta lainsäädännön muututtua tuomarivalaa ei ollut enää mahdollista vanna. Siis asiallista olisi ollut antaa kaksi vakuutusta.

Samanaikaisesti Senaatintorilla järjestettiin Pääkaupunkiseudun ateistit ry:n toimeenpanema, kompurointia vastustanut mielenosoitus.

Yleisperustelut

Valojen ja vakuutusten osalta päävirta vie siihen suuntaan, että valoja korvataan vakuutuksilla ja vakuutuksista tulee velvoittautumisen ainoa muoto. Tämä on edistystä kohti sekulaaria valtiota, sillä vakuutus ymmärretään neutraaliksi suhteessa sen antajan mahdolliseen uskonnolliseen katsomukseen, kun taas vala ymmärretään uskonnolliseksi suhteessa antajan mahdolliseen uskonnolliseen katsomukseen tai tapauskovaisuuteen.

Totuuden Ystävien mielestä todellisuuden mukainen käsityksemme kaikesta on riittävä perusta velvoittautumiselle. Totuuden Ystäville itselleen käy ainoastaan vakuutus, vala ei. Ja, kuten tuomarinkin, myös ministerin tehtävä on maallinen.

Vala vannottaisiin ja vakuutus annettaisiin, toisin kuin nykyisin, aina, kun presidentti on nimittänyt henkilön valtioneuvoston jäseneksi. Tämä ei ole taloudellista. Tulee olettaa, että henkilö kerran vannottuaan valan tai annettuaan vakuutuksen muistaa sen myöhemminkin.

Toiseksi se voi luoda alati toistuvia mahdollisuuksia ministereiksi nimitetyille henkilöille harjoittaa ja julistaa omaa uskontoaan valoja vannottaessa. Tämä ei ole tarpeen eikä paikallaan. Pitäisi suuntautua hoitamaan hallitustoimia. Viittaus perustuslain 76 §:ään ei ole osuva, koska on yhä enemmän mahdollista, että myös muihin uskonnollisiin yhteisöihin kuin Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuuluvia nimitetään valtioneuvoston jäseniksi. Uskonnon harjoittaminen on kyllä perinteistä, mutta ei aina juhlallista käyttäytymistä. Se antaa asiasta anakronistisen kuvan. Toisaalta vakuutuksen antaminen ei suo tilaisuutta mihinkään ateistiseen agitaatioon. Toispuolisuutta pitää välttää pyrkien tasapainoon ja sopuointuun.

9.4.2018

Yksityiskohtaiset perustelut

Uskonnonvapauslain 5 §:ssä ei puhuta uskontokunnista (s. 8). Pitää noudattaa lain sanamuotoa. Oikea käsite on uskonnollinen yhdyskunta.

Kaavat sujuvammiksi

Perustuslain 1 §:n virke pitää 4 b §:ssä muokata kaavojen keskimmäiseksi virkkeeksi sujuvammin korvaamalla pilkku sanan "yksilön" edellä sanalla "ja".

Valan kaavan soveltuvuus käytettäväksi

Jumalien ominaisuudet ja lukumäärä vaihtelevat eri uskontojen opeissa. Kaikki jumalat eivät esimerkiksi ole kaikkivaltiaita ja/tai kaikkitietäviä. Joissain uskonnoissa jumalien lukumäärä on nolla, ja turvautumisen kohde on jokin muu kuin jumala (esimerkiksi Buddha ja Tao). Joskus rajanveto jumalien ja kummitusten välillä on vaikeaa (shintolaisuuden kami-henget). Kaava ei sovellu käytettäväksi kaikkien uskonnollisten yhdyskuntien osalta. Vuoden 2017 lopussa uskonnollisia yhdyskuntia oli 131, joista 129 rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia.

Sanalta Jumala puuttuu tarkoite todellisuudessa. Totuuden Ystävät -yhdyksunnan uskontunnustuksessa ja yhdyskuntajärjestyksessä sana on kirjoitettu lainausmerkeissä "Jumala" ja ilmaistu tarkemmin näin: Ikuinen Voima.

Juhlallisen valan kaavan tulisi kuulua: "Minä N.N. lupaan ja vannon X:n edessä, että minä Niin totta kuin X minua auttakoon," Tämä laajentaisi kaavan käytettävyyttä.

Parempi vaihtoehto olisi silti siirtyä vakuutuksen antamiseen velvoittautumisen ainoana muotona. Se olisi silloin sitä, mitä halutaan, juhlistavaa.

Helsinki 9.4.2018